

Varlė pagyrūnė

RUSŲ LIAUDIES PASAKA

Varlės tundroje gyventi nenorėjo, todėl įsitaisė pelkėje ir laikė save jos šeimininkėmis. Medžių jos, tiesa, nematė, o savo dienas leido samanomis apaugusiuose ežeriukuose ir sudvisusiuose liūnuose. Joms atrodė, kad tik šituose liūnuose, šituose pelkynuose ir galima gyventi. Kas ten už viksvų, už kemsynų?

– Nieko ten nėra! – kalbėjo varlės. – Pelkės pabaiga – pasaulio pabaiga. Kas dar gali būti, išskyrus mūsų kemsynus?

Nieko negali būti! Kokios dar dainos gali skambėti be mūsų kurkimo? Gal tik paukščių tauškimas?

O viena varlė, pati didžiausia pagyrūnė, pavasarį išlindo ant didžiausio kemso viršūnės, pamatė savo atvaizdą stovinčio vandens klane ir sukvasėjo:

Aš varlė, aš Kva kva!

Apie mane šneka pelkė visa.

Aš gražuolė mergina,

Carienė šioj pelkėj tikra.

Žino pelkė visa,

Kad gražesnės už mane nėra!

Taip kvaksėjo varlė, šildydama saulėje sužvarbusią nugarą ir suriestas letenėles. Visą ilgą žiemą varlė miegojo ir persišaldė. Jos balsas buvo prikimęs, tačiau jai atrodė, kad tokio skambesio gimtoji pelkė dar niekada negirdėjo.

Pasigrožėjusi savo atvaizdu purviname vandenyje, varlė pradėjo sukinėti sustingusį kaklą, apžiūrinėdama savo pelkių karalystę. Ant kemso, kur tupėjo pagyrūnė, augo aukštas viksvos stiebas. Jos briaunos patiko varlei. Ji pačiupinėjo

viksvą letena ir apsidžiaugė:

– Štai šita viksva gali būti mano karališka ietis. Aštri, briaunota, ilga. Niekas nebaisu, kai turiu tokią ietį. Aš drąsi, jėgos – nors vežimu vežk. Su šita ietimi galiu valdyti visą pasaulį!

Varlė įsirežė, apkabino viksvą ir ištraukė ją iš samanomis apaugusio kemso. „Kokia aš galinga, – pagalvojo Kva kva, – milžinišką ietį išroviau iš žemės kaip plaukelį.“ Mojuodama viksvos stiebu, varlė pradėjo šokinėti ant kemso ir dainuoti pagyrūnišką dainą:

Aš varlė, aš Kva kva!

Apie mane šneka pelkė visa.

Aš gražuolė mergina,

Carienė šioj pelkėj tikra.

Žino pelkė visa,

Kad stipresnės už mane nėra!

Padainavusi pažiūrėjo į klaną ir pamatė laumžirgio lervą, panašią į vandens kirmėlę. Lerva plaukė netoli kemso.

– Ei tu, vandens smulkme, répliok iš vandens! Ir paskubėk, nes galiu nudurti tave ietimi!

Laumžirgio lerva išsigando ir išropojo ant kemso.

– Žiūrėk į mane, vandens smulkme. Ar aš tau patinku?

– Taip, taip, tu man labai patinki! – atsakė bailioji laumžirgio lerva.

– Tada nupiešk mano portretą. Tegul visi pelkės gyventojai pamato mano nuostabų atvaizdą!

Laumžirgio lerva nedrįso prieštarauti ir ant vandens lelijos lapo išraižė varlės atvaizdą. Ši ilgai žiūrėjo į savo portretą, o po to tarė:

– Vandens smulkme, tavo darbas man atrodo neblogas. Ar tu pripažįsti mane pelkių pasaulio cariene?

– Taip, taip, pripažįstu! – skubiai atsakė laumžirgio lerva. – Žinoma, tu pelkių carienė.

– Gerai, – atsakė pūsdamasi Kva kva, – už paklusnumą aš skiriu tave savo raštininke. Pasiruošk rašyti tai, ką liepsiu.

Laumžirgio lerva nuskynė keletą vandens lelijos lapų, pasitaisė ūselius ir pradėjo rašyti tai, ką jai kalbėjo varlė. Kalbėjo ji štai ką:

– Visi pelkių gyventojai! Visi, kurie šliaužioja, plaukioja arba šokinėja! Rytoj vidurdienį susirinkite prie didžiojo kemso nusilenkti pelkių pasaulio valdovei. Tas, kuris neateis, bus nudurtas aštria ietimi!

Ant kiekvieno įsakymo lapo varlė, paėmusi skysto purvo, pasirašė:

*Pelkių pasaulio carienė,
Kva kva. Briaunotosios ieties valdovė*

Po to varlė užsnūdo, o laumžirgio lerva šliaužė nuo kemso prie kemso. Ant kiekvieno didelio kupsto ji kabino rūstų Kva kva įsakymą.

Kitą dieną, lygiai dvyliktą valandą, susirinko visi plaukiojantys, šliaužiojantys ir šokinėjantys pelkės gyventojai. Susirinko bailios laumžirgių lervos, vandens vabalai ir vorai, buožgalviai, musės, uodai, pelkių mašalai, sraigės ir samaninės kirmėlės su vabaliukais.

Pasirodo, tik jie ir gyveno šioje pelkėje. Varlė iš tikrųjų buvo už juos visus stipresnė. Užsilipusi ant paties aukščiausio kemso, kur kabėjo jos portretas, nupieštas laumžirgio lervos, varlė sumosavo ietimi ir uždainavo:

Aš varlė, aš Kva kva!

Apie mane šneka pelkė visa.

Aš gražuolė mergina,

Carienė šioj pelkėj tikra.

Žino pelkė visa,

Kad protingesnės už mane nėra!

Pabaigusi dainą, varlė sukvalsėjo:

– Ar visi supratote, kad gražesnės už mane nėra?

– Supratome, supratome, – chorą sucypė pelkių gyventojai.

– Ar visi supratote, kad stipresnės už mane nėra?

– Supratome, supratome!

– Ar visi supratote, kad protingesnės už mane nėra?

– Taip, taip, supratome, – atsakė pelkių gyventojai.

– Ar pripažįstate mane pasaulio valdove? – paklausė varlė.

– O ar tu žinai, kas yra pasaulis? – staiga pasigirdo balsas.

Taip pasakė pilkasis garnys. Jis skrido žemai virš pelkės ir išgirdo pagyrūniškas varlės kalbas.

– Kas yra pasaulis? – perklausė varlė.

Ji truputį išsigando pilkojo garnio, bet paskui nusprendė, kad tai didelis, storas uodas, ir pašaipiai atsakė:

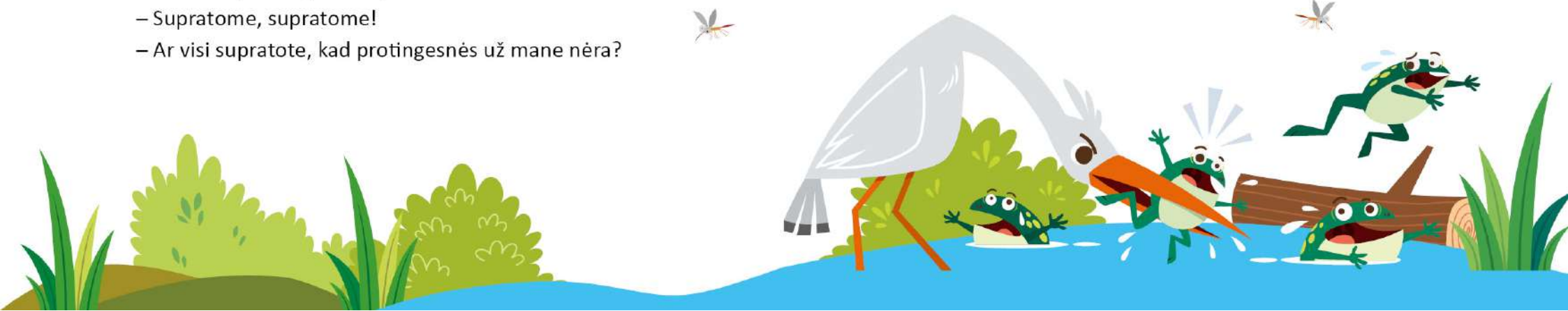
– O argi tu nežinai? Pasaulis – tai mano pelkė. Klausyk tu, storas pilkas uode, ką aš tau padainuosiu:

Aš varlė, aš Kva kva!..

– Palauk, palauk, – pertraukė ją garnys. – Matau, kad tu tik varlė. Aš tau parodysiu, kas yra pasaulis.

Ir čiupęs varlę už nugaros pakilo aukštai į dangų. Varlė užsimerkė ir išmetė savo ietį. Viksvos stiebas pasisuko ore ir nukrito žemyn.

– Žiūrėk, – pasakė pilkasis garnys.

16

Varlė atsimerkė. Apačioje tyvuliavo dešimtys didelių ir mažų pelkių, tekėjo sraunios ir lėtos upės, ošė neaprėpiami miškai, tolu moje rūke skendėjo kalnai. Pasaulis buvo toks didelis, kad varlei išsprogo akys. Jai apsisuko galva.

– Aš skaičiau tavo įsakymą. Tu laikai save pasaulio cariene. Dabar tu matai dar ne visą pasaulį. Jeigu nori, aš parodysiu tau visą pasaulį. Pakilkime aukščiau, – pasakė pilkasis garnys.

Persigandusi varlė, žvelgdama išsprogusiomis akimis, sumataravo kojomis.

– Ne, ne! Nereikia! Nieko nereikia. Paleisk mane namo, į pelkę. Nenoriu būti pasaulio carienė. Aš pajuokavau. Man akys susprogs, jei aš žiūrėsiu į tokį plotį. Paleisk mane greičiau.

Išgirdęs šiuos žodžius, pilkasis garnys nusijuokė ir paleido varlę. Ilgai krito kva kva žemyn ir galiausiai trenkėsi pilvu tiesiai į kemsą. Krisdama varlė suplėšė savo portretą, nupieštą laumžirgio lervos, ir susižeidė pilvą.

Iki šių dienų ant varlės pilvo likusi mėlynė, o ant nugaros matyti pilkojo garnio nagų žymės. Kva kva akys taip ir liko išsprogusios. Ji jau nebesigroži savimi, nebesigiria nei jėga, nei protu. Gyvena varlė bailiai, slepiasi nuo bet kokio triukšmo sudvisusiame vandenyje arba samanotuose kemsynuose. Laumžirgio lerva kartais aplanko varlę, bet to, kas buvo, jos nemėgsta prisiminti.

17

